

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและผลงานของครูบุญนาค พินิจพล ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5
2. เพื่อศึกษารูปแบบและเนื้อหาวรรณกรรมพื้นบ้านของครูบุญนาค พินิจพล ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5
3. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสภาพสังคมอีสานจากวรรณกรรมพื้นบ้านของครูบุญนาค พินิจพล ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5 ในด้าน ด้านประวัติศาสตร์ ด้านการเมือง การปกครอง ด้านสุนทรียภาพ ด้านการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยกำหนดกรอบและขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่ในการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลงานวิจัย

นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาประวัติและผลงานของครูบุญนาค พินิจพล ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5

ชาติภูมิ

ครูบุญนาค พินิจพล เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2475 เป็นบุตรของ นายอาจ และนางป้อม พินิจพล มีพี่น้องด้วยกันทั้ง 6 คน ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 111 หมู่ 9 บ้านเหล่ากลาง ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

การศึกษา

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ โรงเรียนวัดสว่างโพธิ์ศรี
อุปสมบทเมื่ออายุได้ 20 ปี โดยมีนามฉายาว่า พระบุญนาค อโศโก และได้
ศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดบ้านท่าเสี้ยวกับพระอาจารย์สรวง สุวโร
ปี พ.ศ. 2497 สอบได้นักธรรมชั้นตรี
ปี พ.ศ. 2498 ย้ายไปเรียนหนังสือที่วัดเวฬุวัน อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัด
อุบลราชธานี สอบได้นักธรรมชั้นโท
ปี พ.ศ. 2499 สอบได้นักธรรมชั้นเอก และได้ย้ายมาศึกษาต่อที่
วัดบูรพาภิรมย์ จังหวัดร้อยเอ็ด และสอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค ในปีเดียวกัน
ปี พ.ศ. 2500 สอบได้เปรียญธรรม 4 ประโยค

ชีวิตครอบครัว

ปี พ.ศ. 2506 สมรสกับนางสาวทองหยาด ทิพสร มีบุตรด้วยกัน 4 คน

ประกอบด้วย

1. นายเข้มชาติ พินิจพล อาชีพรับราชการ
2. นางกณณิกา ศรีรุ่งเรือง อาชีพรับราชการ
3. นายสุธีระพงษ์ พินิจพล อาชีพรับราชการ

4. นางจันทร์เพ็ญ ทิพประมวล อาชีพรับราชการ

ชีวิตการศึกษา การเรียนรู้ และการทำงาน

ครูบุญนาค พินิจพล เกิดในตระกูลชาวนา เป็นคนชอบใฝ่เรียนใฝ่รู้ตั้งแต่ วัยเด็ก เมื่อจบชั้นประถมปีที่ 4 แล้วได้บรรพชาเป็นสามเณรและอุปสมบทเป็นภิกษุเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ แล้วออกแสวงหาการเรียนรู้จากสำนักเรียนตามวัดต่าง ๆ จนจบนักธรรมศึกษา อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี และสอบสนามหลวงได้เปรียญธรรมประโยค 4 (ปธ. 4) เมื่อปี พ.ศ. 2499 ที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดบูรพาภิรามย์ จังหวัดร้อยเอ็ด และในปีพ.ศ. 2499 นั้นได้ตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดสว่างโพธิ์ศรี ตำบลเชียงใหม่ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งครูใหญ่ที่โรงเรียนแห่งนี้ด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2500 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าคณะตำบลเชียงใหม่ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ต่อมาได้ลาสิกขาบทและเขียนคำกลอนอีสาน แล้วมอบให้สำนักพิมพ์ ส. ธรรมภักดี จัดพิมพ์เผยแพร่ จัดพิมพ์เผยแพร่แบ่งเป็นประเภทคำกลอนได้ ดังนี้

1. คำกลอนสูตรขวัญ เพื่อใช้ในพิธีสูตรขวัญของคนอีสานเนื่องในงานมงคลชีวิตต่าง ๆ จำนวนยี่สิบสามเรื่อง ในแต่ละเรื่องมีคำสอนที่ทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. กลอนคำที่เป็นมงคลสูตร และคำสอนของพระพุทธเจ้าก็สามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและนำความสงบสุขมาสู่สังคมได้
3. คำกลอนที่เป็นสรภัญญ์ คำแห่ คำลำพญา ก็ล้วนเป็นภายิต คำสอนที่เขียนขึ้นตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติและนำความสงบสุขสู่สังคมทั้งสิ้น

องค์ความรู้

ครูบุญนาค พินิจพล มีความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ผลงานด้านภาษา และวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ด้วยภาษาถิ่นอีสานที่งดงามสละสลวย โดยเฉพาะร้อยกรองประเภทกลอนคำมีทั้งกลอนประเภทคำสั้นและคำยาว สามารถนำเอาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเขียนเป็นกลอนคำได้อย่างไพเราะและคงมีเนื้อหาคำสอนไว้ทุกประการ

นอกจากนี้ได้รับร้อยกรองประเภทกลอนสรภัญญ์ทำนองอีสานได้อย่างลึกซึ้งไพเราะ เช่น กลอนสังขารไม่เที่ยง กลอนบุญคุณพ่อแม่ กลอนของดีเมืองไทย เป็นต้น

บทบาทด้านสื่อสารมวลชน

ครูบุญนาค พิณีจพล นอกจากจะมีการถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมอีสานผ่านสิ่งตีพิมพ์และเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ แล้วนั้นยังมีบทบาทในส่วน of นักจัดรายการวิทยุด้วย กล่าวคือเป็นนักจัดรายการวิทยุรายการมรดกไทยอีสาน ทางสถานีวิทยุชุมชน Fm. 93.7 MHz ออกอากาศในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ 13.00 น. – 14.00 น. โดยเนื้อหาสาระในการดำเนินรายการนั้น จะว่าด้วยเรื่องธรรมชาติประเพณีไทยทั่วไป ซึ่งบางครั้งมีการแทรกภาพচিত คำสอนที่เป็นกลอนผญาเข้าไปด้วย เช่น

ผญาเลิกเหล้าเข้าพรรษา

เข้าพรรษาลาเลิกเหล้าอย่างว่าดีหลาย	ออกพรรษาบ่เมามายเพราะว่าเขาสุราได้
อันว่าภัยที่รอท่าเลยบ่มาแก้วกาย	เขาจนตายบ่เอาเหล้าเข้าท้องเลยย่องเจ้าว่าดีเคื้อ
ยาเสพติดว่านี่ทุกอย่างภัยมหันต์	เขาเสพติดกันสานอย่าเอาภัยเข้าในท้อง
ยาเสพติดสิไปซังอยู่ในพุงท้องสิใจ	ท้องสิใหญ่ขึ้นหน้าแต่โตเจ้าสิจ้อยลง
เพราะฉะนั้นเลิกได้บ่ให้เขากิน	อย่าเอาผีเอาสาบเข้าสู่ภายในท้อง ท่านเอ๊ย

บทบาทด้านการถ่ายทอดความรู้

ครูบุญนาค พิณีจพล ถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมผ่านการจัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบ ดังนี้

การศึกษาในระบบ : ถ่ายทอดให้แก่ครู อาจารย์ และผู้เรียนในสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

การศึกษานอกระบบ : ถ่ายทอดให้แก่กลุ่มผู้สนใจ เช่น คณะกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน มาฝึก สรรภัญญ์ทำนองอีสาน เพื่อนำไปร้องในงานบุญประเพณีต่าง ๆ ของชาวอีสาน

การศึกษาตามอัธยาศัย : ถ่ายทอดเป็นหนังสือคำกลอนต่าง ๆ ให้สำนักพิมพ์ ลูก ส. ธรรมภักดี กรุงเทพ ฯ จัดพิมพ์จำหน่าย แจกแก่ผู้สนใจทั่วไป

วิธีการถ่ายทอดความรู้

ครูบุญนาค พิณีจพล ถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมด้วยวิธีการที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. การบรรยาย
2. การสาธิต
3. การฝึกอบรม
4. การพิมพ์หนังสือและเอกสารสิ่งตีพิมพ์เผยแพร่

การที่ครูบุญนาค พินิจพล เป็นบุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม (กลอนลำอีสาน) เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545

บทบาทด้านสังคมสงเคราะห์

พ.ศ. 2500 ได้รับแต่งตั้งเป็นครูพระปริยัติธรรมที่วัดบูรพาภิรมย์

พ.ศ. 2501 ตั้งสำนักเรียนพระปริยัติธรรมที่วัดสว่าง โพธิ์ศรี บ้านเหล่ากลาง โดยมีพระ – เณร มาศึกษาลำเรียนทั้งหมด 113 รูป ซึ่งพระเณรที่มาเรียนสำนักดังกล่าว สามารถสอบผ่านนักธรรมชั้นตรี – โท ได้ทุกรูป

พ.ศ. 2502 เนื่องจากมีพระ – เณร เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะมีการเปิดสอนทั้งแผนกธรรมและบาลี โดยมีพระสมุส จักวโร เป็นครูช่วยสอน

ทำหน้าที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน

ทำหน้าที่พราหมณ์สูตรขวัญในงานมงคลต่าง ๆ

ทำหน้าที่วิทยากรให้ความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรมอีสานแก่หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ

ฯลฯ

ผลงานด้านวรรณกรรมของครูบุญนาค พินิจพล

ผลงานด้านวรรณกรรมของครูบุญนาค พินิจพล นั้น มีการประพันธ์หลาย ๆ รูปแบบ ซึ่งส่วนมากภาษาที่ใช้จะเป็นภาษาไทยอีสานซึ่งจะได้อธิบายหลักการอ่านและการประพันธ์ในลำดับต่อไป เช่น กลอนลำทางยาว กลอนลำทางสั้น ลำผญา คำกลอนอีสาน ร้อยแก้ว เป็นต้น ซึ่งมีความสละสลวย ไพเราะ แสงไว้ด้วยเนื้อหาที่เป็นแนวทางในการดำเนิน

ชีวิต เกร็ดความรู้ คติสอนใจ บำปบุญคุณโทษ และหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ที่จะทำให้ การดำเนินชีวิตของคนในสังคมนั้นเป็นไปอย่างมีความสุข ซึ่งผลงานวรรณกรรมของครู บุนนาค พินิจพล ได้แก่

1. หนังสือโดง โดยพระนักเทศน์ นักกล้า
2. หนังสือคำกลอนสรภัญญ์ 9 คาวชาวอีสาน
3. หนังสืออานิสงส์คำไทยอีสาน
4. หนังสือนวนโกวาทคำกลอนอีสาน
5. หนังสือยามเว้าพระนักเทศน์
6. หนังสือพุทธะธรรมสอน โลกคำกลอนอีสาน
7. หนังสือความรู้รอบตัวชาวพุทธ
8. หนังสือเสียดเราะห์เสียดื่นตามหลักพระพุทธศาสนา
9. หนังสือสูตรขวัญสมัยใหม่
10. หนังสือ 31 นิทานพื้นบ้านหนังสือผญาธรรมสอน โลก
11. หนังสือนิทานเรื่องย่ากินปลิง
12. หนังสือมหาชาติคำกลอน ภาคอีสาน
13. หนังสือลำผญา
14. หนังสือไขปริศนาบั้งไฟพญานาค
15. หนังสือพ่อแม่สอนลูก กลอนอีสาน
16. หนังสือพระ โมกคัตตาเจอบ่รด
17. หนังสือลำแห่ ลำกลอน ลำคำสอนพระพุทธเจ้า
18. หนังสือลำแห่ ลำกลอน ลำคำสอนของพระพุทธเจ้า
19. หนังสือกลอนลำภาคอีสาน
20. หนังสือมงคล 38 ฉบับ 3 ภาษา
21. หนังสือชัยชนะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พาหุง 8
22. หนังสือแม่ใหญ่ – ปู่สอนหลาน
23. หนังสือคำกลอน – สรภัญญ์ พร้อมทั้งกลอนกวีวิถีธรรม
24. หนังสือสรภัญญ์ รุ่นคุณยาย
25. หนังสือพุทธประวัติ คำกลอนอีสาน (ยังไม่ตีพิมพ์)
26. หนังสือคหิปฏิบัติคำกลอนอีสาน (ยังไม่ตีพิมพ์)

27. หนังสือนิทานเรื่องพระมหาชนกและพระสุวรรณสาม (ยังไม่ได้พิมพ์)
28. หนังสือมงคลที่ป็นีคำกลอนอีสาน (ยังไม่ได้พิมพ์)
29. หนังสือนิทานก้อมคำกลอนอีสาน (ยังไม่ได้พิมพ์)

ฯลฯ

เกียรติคุณและรางวัลที่ได้รับ

- พ.ศ. 2544 การเผยแพร่ผลงานวรรณกรรมให้กับสำนักพิมพ์ ส. ชรรณภักดี
- พ.ศ. 2548 ครูภูมิปัญญาจังหวัดร้อยเอ็ด สาขากลอนลำพื้นบ้าน
- พ.ศ. 2549 ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5 ด้านภาษาและวรรณกรรม (กลอนลำอีสาน) จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. ศึกษารูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้านของครูบุญนาค พินิจพล ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5

2.1 กลอนลำและเทคนิคการแต่ง

วิธีแต่งกลอนลำ

คำกลอนที่หมอลำใช้ลำกันอยู่ทั่วไปนั้น มักจะใช้กลอนและภาพ्य เป็นพื้น ผู้ที่สัมผัสชัดเจนแล้วอาจสอดแทรกโคลงและร่ายเข้าไปด้วย ซึ่งก็แล้วแต่สังวาค คือ ท่วงทำนองหรือพรสวรรค์ ของหมอลำนั้น ๆ

วิธีแต่งภาพ्य

ภาพ्यบทหนึ่งมี 2 วรรค ๆ ละ 7 คำ วรรคแรกเรียกวรรคโท วรรคที่ 2 เรียก วรรคสามัญ คำที่ 7 ของวรรคโทลงเสียงโท หรือเสียงเอก หรือเสียงคำตายก็ได้ คำที่ 7 ของวรรคสามัญ ลงเสียงสามัญ บังคับสัมผัสไว้ดังนี้ คำที่ 7 ของวรรคแรก สัมผัสคำที่ 1-2 หรือ 3 ของวรรคที่ 2 คำที่ 7 ของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 1-2 หรือ 3 ของวรรคแรกของบทต่อไป คำสัมผัสต้องสัมผัสทั้งเสียงสระและเสียงวรรณยุกต์ด้วย เรียกว่า สัมผัสนอก ไม่บังคับสัมผัสใน

วิธีแต่งกลอน

กลอนมี 4 ชนิด คือ กลอน 7 กลอน 9 กลอนสาสน์ และกลอนเพลง

- 1) กลอน 7 บทหนึ่งมี 4 วรรค ๆ ละ 7 คำ วรรคที่ 1 เรียกวรรคสามัญ วรรคที่ 2 เรียกวรรคโท วรรคที่ 3 เรียกวรรคเอก วรรคที่ 4 เรียกวรรคสามัญ นิยมขึ้นต้นด้วย

วรรคสามัญหรือวรรคเอก ถ้าขึ้นต้นด้วยวรรคเอก บทแรกจะมีแค่ 2 วรรค สัมผัสนอกบังคับ เช่นเดียวกับกาพย์แต่ไม่บังคับสัมผัสสวรรค์ ต้องมีสัมผัสในด้วยจึงจะไพเราะ ยิ่งสัมผัสอักษรหลายตัวได้เท่าไรยิ่งเพิ่มความไพเราะมากขึ้น มีข้อยกเว้นอยู่ว่าระหว่างวรรคต่อวรรคบางแห่ง อาจไม่สัมผัสนอกเลยก็ได้ ดังตัวอย่าง

2) กลอน 9 บทหนึ่งมี 4 วรรค ๆ ละ 9 คำ เรียกชื่อวรรคเช่นเดียวกับ กลอน 7 สัมผัสนอกกับวรรคถัดไปอาจขยายถึงคำที่ 4 หรือ 5 ก็ได้ สัมผัสในมีเช่นเดียวกับ กลอน 7

3) กลอนสาสน์ กลอนสาสน์ หรือ กลอนผลญเป็นกลอนที่บ่าวสาวใช้ เขียนจดหมายรักถึงกัน เช่น สาสน์หงส์ สาสน์ว่าว สาสน์มีามณีกาบ ฯลฯ วรรคหนึ่งมีตั้งแต่ 10 คำขึ้นไป ถึง 15 คำ เพื่อให้ได้ใจความดีขึ้น ไม่กำหนดตายตัวว่าวรรคใดควรกี่คำ เรียกว่าให้ อิศระเต็มที

ข้อสังเกต ทั้งกลอน 7 กลอน 9 และกลอนสาสน์ ใช้วรรคใดวรรคหนึ่ง เข้าสอดแทรกกันได้ เพื่อเน้นหรือขยายความให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น อนึ่ง คำที่เติมข้างหน้า เช่น เมื่อนั้น บัดนี้ โอนอ ฯลฯ เรียกว่า เสริมบท ส่วนคำที่เติมเข้าข้างหลัง เช่น พุ่มเยอ แด่ท่อน แท้เหล่าว แด่เทอญ ฯลฯ เรียกว่า สร้อยบท

4) กลอนเพลง เป็นกลอนลำที่สอดแทรกเนื้อเพลงเข้าไป เช่น ลำเพลิน ลำเต้ย และลำเต้ย ประกอบเพลงที่อัดเทปขายร่ำรวยกันทุกวันนี้ ที่โด่งดังก็มีหลาย ๆ เพลง ขอยกตัวอย่าง เช่น เพลงสาวจันทร์กึ่งโกบ

จากการศึกษาพบว่า ในการประพันธ์วรรณกรรมมีการใช้ภาษาดังรายละเอียด ดังนี้

1. การใช้ถ้อยคำ
2. การใช้สัญลักษณ์
3. การใช้โวหาร

การใช้ถ้อยคำในวรรณกรรมของนายบุญนาค พินิจพล มีการใช้ถ้อยคำ 9

ลักษณะ คือ

1. การใช้คำง่าย
2. การใช้คำเหมาะสมกับบุคคล
3. การใช้คำซ้ำ
4. การใช้คำซ้อน

5. การใช้คำบอกลักษณะ
6. การใช้คำเลียนเสียง
7. การเล่นคำ
8. การใช้ภาษาอื่นปะปนกับภาษาถิ่นอีสาน
9. การใช้คำที่มีความหมายเฉพาะในภาษาถิ่นอีสาน

3.- วิเคราะห์ภาพสะท้อนสภาพสังคมอีสานจากวรรณกรรมพื้นบ้านของครูบุญนาค พินิจพล ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5 ในด้าน ด้านประวัติศาสตร์ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสุขอนามัย ด้านการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

3.1 ภาพสะท้อนทางด้านประวัติศาสตร์

ประเทศไทยของเรามีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บรรพบุรุษของเราได้เสียสละเลือดเนื้อเพื่อสร้างอาณาจักรและรักษาเอกราชของชาติ อีกทั้งทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาอารยประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการบันทึก และเผยแพร่เกียรติประวัติของเหล่าวีรบุรุษ ตลอดจนบุคคลสำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบันของไทยไว้ นายบุญนาค พินิจพล จึงได้ใช้วรรณกรรมอีสานในรูปแบบต่าง ๆ ได้ถ่ายทอดเกียรติประวัติ ความกล้าหาญเหล่านั้นไว้ ดังจะแบ่งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.1.1 เนื้อหาที่สะท้อนภาพทางด้านประวัติศาสตร์ของชาติไทย

3.1.2 เนื้อหาที่สะท้อนภาพการสร้างวีรกรรมของพระมหากษัตริย์

ในการกอบกู้เอกราช

3.1.3 เนื้อหาที่สะท้อนภาพการสร้างวีรกรรมของชาวบ้านในการต่อสู้เพื่อ

ปกป้องประเทศ

3.1.4 เนื้อหาที่สะท้อนภาพทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ

ต่างประเทศ

3.2 ภาพสะท้อนทางการเมืองการปกครอง

จากเนื้อหาในวรรณกรรมของนายบุญนาค พินิจพล สะท้อนให้เห็นภาพทางการเมืองการปกครองว่า ในสังคมอีสานโบราณยึดหลักการปกครองยึดสืบสอง ครองสืบสี่เป็นหลัก ภายหลังจึงทำการปกครองตามระบบประชาธิปไตย

จากการศึกษาวรรณกรรมของนายบุญนาค พินิจพล ปราบกฏลักษณะการปกครองดังต่อไปนี้

3.2.1 ปกครองโดยยึดหลักทศพิธราชธรรม ผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า ทศพิธราชธรรม 10 ประการ ได้แก่

- 1) ทาน การบริจาคแก่คนยากจน
- 2) ศีล การยึดมั่นในปณิธานและอุโบสถศีลเป็นเงื่อนไข
- 3) จาคะ การบริจาคทรัพย์สร้างวัดวาอาราม
- 4) อาชชวะ การมีใจเที่ยงตรง
- 5) มัททวะ เป็นผู้มีความอ่อนโยน
- 6) ตะบะ ชำระความชั่วออกจากจิตใจ
- 7) อักโกธะ ไม่คูร้าย
- 8) อวิหิงสา ไม่เบียดเบียน
- 9) ขันติ มีความอดทน
- 10) อวิโรธนะ การไม่ยินดีในร้ายในสิ่งที่ควรยินดีในร้าย

3.3 ภาพสะท้อนทางด้านสาธารณสุข สุขอนามัย

ภาคอีสานมีประชากรมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ นอกจากจะมีปัญหาเรื่องการใช้ทรัพยากรที่ผิดพลาดภายใต้ นโยบายของรัฐในเบื้องต้น ชาวอีสานยังประสบปัญหาด้านสุขอนามัยเนื่องจากนิสัการกินอยู่หลับนอนที่เรียบง่าย ในที่สุดจึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บที่ตามมา โรคที่สำคัญโดยเฉพาะโรคระบาดมีปัญหามากที่สุด คือ โรคพยาธิใบไม้ในตับ โรคเอดส์ นอกจากนี้ยังมีโรคที่ระบาดตามฤดูกาล เช่น โรคแลปโตสไปโรซิส (โรคนีหนู) โรคไข้เลือดออก โรคไข้หวัดนก เป็นต้น

3.4 ภาพสะท้อนทางการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตของชาวอีสานส่วนใหญ่มีวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย โกลัทธิธรรมชาติ พึ่งพาอาศัยธรรมชาติ มีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ การทำนา ซึ่งต้องอาศัยธรรมชาติคือน้ำฝนเป็นปัจจัยหลัก ดังนั้นเนื้อหาพหุญาจึงเป็นเรื่องราวของชาวนาเป็นพื้น โดยสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตที่เรียบง่าย จากการศึกษาวรรณกรรมของนายบุญนาค พินิจพล ปราบกฏเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตดังต่อไปนี้

ด้านการประกอบอาชีพ

ด้านการประกอบอาชีพของชาวอีสานจะทำนาเป็นอาชีพหลัก โดยชาวนาจะเริ่มทำนาตั้งแต่เดือนหกหรือเดือนพฤษภาคม ชาวนาจะเริ่มไถนาตะ (ไถสุคนา) กลบหญ้าในนาให้ตายเป็นปุ๋ยเพื่อบำรุงและเป็นการเตรียมดินไว้สำหรับการทำนา ทุกคนที่อยู่ในครอบครัวก็จะช่วยกันทำนาจนเสร็จ การทำนาของชาวอีสานในสมัยก่อนจะใช้แรงงานคนและสัตว์เท่านั้น จะไม่มีเครื่องทุ่นแรงใด ๆ ปัจจุบันนี้ยังคงใช้แรงงานคนและสัตว์เป็นบางส่วนในการทำนา โดยมีกรนำเอาความรู้ทางเทคโนโลยีทางการเกษตรบางส่วนเข้ามาช่วย เช่น การคัดเลือกพันธุ์ การพัฒนาสายพันธุ์พืช และก็ยังมีการนำเอามูลจากสัตว์ เช่น ชีวูว ชีวูว มาทำเป็นปุ๋ยบำรุงข้าวในนาอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการประกอบอาชีพในสาขาอื่น ๆ อีกด้วย เช่น การค้าขาย และอาชีพตามที่ตนเองถนัด สนใจ

3.5 ภาพสะท้อนทางด้านเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นสถานะของสังคม ได้อีกทาง เนื่องจากชาวอีสานเป็นสังคมเกษตรกรรม ซึ่งเป็นลักษณะการผลิตเอง ใช้เอง ส่วนใหญ่ชาวอีสานจะผลิตเพื่อใช้ในการครองชีพเป็นหลัก ยังไม่มีการซื้อขาย แต่จะแลกเปลี่ยนสิ่งของแทนการซื้อขาย ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจของไทยได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ระบบเศรษฐกิจของชาวอีสานส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นสังคมแบบเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งการประกอบอาชีพทางเกษตรก็ยังคงต้องพึ่งพาธรรมชาติ คือ น้ำฝนเป็นส่วนมาก ผลผลิตที่ได้จึงขึ้นอยู่กับปริมาณของฝนแต่ละปีด้วย ดังนั้นจึงพบว่าผลผลิตของชาวอีสานไม่มีความแน่นอน ทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอีสานที่ยึดอาชีพเกษตรกรรมไปด้วย

3.6 ภาพสะท้อนทางการศึกษา

การศึกษาถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของชีวิต สามารถพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติให้เกิดความเจริญได้เป็นอย่างดี สมัยอดีตแหล่งความรู้ที่สำคัญคือวัด ดังนั้นผู้ที่มีโอกาสได้เรียนเขียนอ่านส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ชาย เพราะสามารถเข้าไปอยู่ภายในวัดได้ โดยการบวชเณร บวชพระ หรือการเป็นเด็กวัด จากความผูกพันระหว่างวัดกับชาวบ้านที่มีมาแต่อดีตและผู้ที่มีโอกาสได้เรียนจึงเป็นผู้ชายส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้ที่มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้จึงเป็นผู้ที่เคยบวชเรียนมาก่อน และเมื่อบุคคลเหล่านั้นได้ลาสิกขาออกมาแล้วก็ได้นำความรู้จากการศึกษานั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมต่อไป บางท่านก็ได้้นำ

ความรู้จากการศึกษานั้นมาแต่เป็นผญา กลอนคำ หรือคำกลอนต่าง ๆ นายบุญนาค พินิจพล ก็เป็นอีกคนหนึ่งที่ได้นำเอาความรู้ที่ได้จากการบวชเรียนมาแต่เป็นผญา ซึ่งเป็นวรรณกรรม อีสานอีกประเภทหนึ่ง เพื่อเป็นการถ่ายทอดเกี่ยวกับความรู้และเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้คนทั่วไปได้ ศึกษาและนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

ความรู้ที่คนทั่วไปได้รับจากผญานั้นมีทั้งความรู้ในด้านการครองเรือน การประพุดิตน การประกอบอาชีพ วิชาการด้านต่าง ๆ เป็นต้น จากการศึกษาผญาของ นายบุญนาค พินิจพล แล้วได้ปรากฏเนื้อหาทางด้านการศึกษาดังต่อไปนี้

- 3.6.1 เนื้อหาที่สอนด้านการประพุดิตัวที่ศิษย์ของสตรีชาวอีสาน
- 3.6.2 เนื้อหาที่สอนให้ละเว้นอบายมุข
- 3.6.3 เนื้อหาที่สอนให้รู้ถึงสังขารแห่งชีวิต
- 3.6.4 เนื้อหาที่ให้คิดสอนใจ
- 3.6.5 เนื้อหาที่สอนให้ลูกหลานรู้และสำนึกในบุญคุณของบุพการี
- 3.3.6 เนื้อหาที่สอนด้านการแสวงหาความรู้

3.7 ด้านศาสนาและความเชื่อ

เนื้อหาในวรรณกรรมของนายบุญนาค พินิจพล ได้กล่าวถึงเรื่องการทำบุญ ให้ทานซึ่งเป็นหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ที่ชาวอีสานได้ถือปฏิบัติมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล แล้ว ซึ่งเป็นการทำบุญโดยไม่มีเลื่อมวัน หลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏใน วรรณกรรมของนายบุญนาค พินิจพล พอดีจะจำแนกเนื้อหาในเรื่องศาสนาของชาวอีสาน ดังนี้

- 3.7.1 ความสำคัญของศาสนา
- 3.7.2 พุทธประวัติ
- 3.7.3 นิทานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา
- 3.7.4 พระสงฆ์
- 3.7.5 การปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชน

อภิปรายผล

จากการศึกษาจัดเก็บข้อมูลประวัติของนายบุญนาค พินิจพล ทำให้ทราบถึงประวัติ และผลงานของท่าน ซึ่งเกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม นอกจากนี้ผลงานของท่านใช้รูปแบบการประพันธ์และเนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้าน เพื่อสะท้อนสภาพสังคมอีสานไว้ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสุขอนามัย ด้านการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จะเห็นว่าผลงานของท่านสามารถนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และเป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชนคนรุ่นใหม่สืบไป

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาประวัติการทำงานและผลงานอื่น ๆ เช่น บุคคลตัวอย่าง วรรณกรรมพื้นบ้านที่เปรียบเทียบกับสังคมปัจจุบันกับสังคมสมัยก่อน ภายในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY